

УДК: 330.111.4:001 + 330.567.4:001

СТИМУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Буркинський Б.В., Лайко О.І.

В статті наведено авторське бачення стану фінансового забезпечення наукової діяльності в Україні, визначені інституціональні перепони на шляху становлення продуктивної співпраці наукових установ та вітчизняних підприємств реального сектору економіки. На прикладі розвинених країн світу визначено необхідність формування сприятливого нормативно-правового та інституційного забезпечення у вигляді непрямих економічних стимулів, які б надавали можливість для ефективної та економічно вигідної роботи наукових установ в рамках господарських договорів, грантових і конкурсних тем, надавали б можливість вільного розпорядження позабюджетними коштами. На основі проведеного аналізу нормативно-правового забезпечення наукової діяльності на договірних основах, виявлені основні перешкоди для фінансового розвитку наукової сфери в Україні та запропоновані заходи щодо усунення таких перешкод. Авторська ідея щодо звільнення від податку на прибуток тієї частини фінансового результату вітчизняних підприємств, що спрямовується на фінансування наукових досліджень, має прикладну значущість та здатна принести економічний ефект для бюджету.

Вступ. Досягнення високих темпів економічного розвитку, поліпшення рівня життя населення, формування потужного середнього класу на засадах економічного прориву є важливим для держави завданням, впоратись з яким допоможе реалізація наукового потенціалу країни. Роль науковців, коли потрібен якісний технологічний прорив, стає визначальною. Ті технології, що працювали і працюють сьогодні - це результат минулих фундаментальних досягнень, а сьогоденна наука повинна генерувати платформу для майбутнього зростання. Ставка в державній регуляторній політиці повинна робитись, в першу чергу, на стимулювання ефективної роботи наукової спільноти. Сьогодні інвестиції в науку окупляться вагомими фундаментальними і прикладними результатами в майбутньому.

Постановка задачі. Необхідність формування ефективної політики підтримки наукової діяльності в Україні усвідомлюється владою і певна активність в цій сфері вже помітна. Зокрема, неабияка увага приділяється організаційній підтримці науки, продовжують фінансуватись грантові, стипендіальні програми. Однак дотаційних механізмів недостатньо і потрібні відповідні «умови гри», при яких наукова спільнота стане ефективною, самодостатньою і перетвориться в локомотив розвитку суспільства. Тим більше, що в умовах бюджетного дефіциту держава не в змозі збіль-

шувати видатки на фінансування наукових програм, стипендій, грантів тощо.

Розвиток вітчизняної фундаментальної і прикладної науки на засадах практичної придатності і піднесення статусу науковця, максимального фінансового самозабезпечення наукових досліджень і перетворення їх з тягача для бюджету на рушія економічного прориву є одним з головних завдань, що мають бути розв'язані в ході реалізації реформ народногосподарського комплексу. Не потрібно сподіватись на зростання штучних асигнувань в наукову діяльність, намагатись залучувати іноземні гранти, потрібно лише забезпечити умови, в яких наука стане затребуваною суспільством і бізнесом, виникне попит на науковий продукт, а в сучасних ринкових умовах постійний попит при наявних джерелах фінансування сприятиме швидкому інституціональному оновленню наукової сфери.

Реалізація зазначених заходів, на нашу думку, є потрібною і цілком виправданою, з огляду на низькі темпи розвитку співпраці представників науки та бізнесу і з огляду на відносно незначну роль наукової та інноваційної діяльності у випуску високотехнологічної продукції в Україні, котра в 2012 році характеризувалась питомою вагою виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП в обсязі лише 0,80%.

Результати. Становлення національної економічної системи на основі п'ятого або шостого технологічних укладів є можливим лише за наявності потужного наукового супроводження процесу виробництва суспільного продукту, при наявності симбіозу інтересів науки, суспільства, бізнесу і держави. Розвиток вітчизняної фундаментальної і прикладної науки на засадах практичної придатності і піднесення статусу науковця, максимального фінансового самозабезпечення наукових досліджень і перетворення їх з тягача для бюджету на локомотив економічного прориву є одним з головних завдань, що мають бути розв'язані в ході реформування економічної системи та науково-освітньої сфери. Однак вирішення лише питання фінансової підтримки наукових досліджень без комплексного підходу до прикладної значущості і до питань затребуваності науки суспільством вважаємо неможливим. Існуюча динаміка розвитку наукових досліджень в Україні свідчить про надзвичайно низький рівень їхнього фінансування та про низьку наукоємність вітчизняного товаровиробництва (табл. 1).

Сучасні реалії демонструють тенденції до переходу більшості аспектів економічної діяльності на режим самоокупності і самофінансування. Навіть інвестиційний процес в Україні більше ніж на 60% забезпечується за рахунок власних коштів підприємств і організацій, і більше ніж на 95% - за рахунок інших внутрішніх джерел, які є похідними від фінансів реального сектору економіки [2]. В таких умовах наукові дослідження мають отримувати належну державну фінансову підтримку, але в тих сферах фундаментальної і прикладної науки, де існує попит на результати з боку вітчизняних промислових підприємств процес самоокупності науки має бути налагодженим. І найважливіша роль держави в цьому аспекті, на нашу

думку, полягатиме в створенні належного інституціонального середовища.

Таблиця 1

Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт*

	Всього, у фактичних цінах	У тому числі				Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП
		фундаментальні дослідження	прикладні дослідження	розробки	науково-технічні послуги	
	млн.грн.					%
1996	1111,7	140,6	321,6	606,9	42,6	1,36
1997	1263,4	188,5	309,2	693,7	72,0	1,35
1998	1269,0	205,5	297,5	682,8	83,2	1,24
1999	1578,2	220,5	330,4	918,6	108,7	1,21
2000	1978,4	266,6	436,7	1106,3	168,8	1,16
2001	2275,0	353,3	304,9	1317,2	299,6	1,11
2002	2496,8	424,9	343,6	1386,6	341,7	1,11
2003	3319,8	491,2	429,8	1900,2	498,6	1,24
2004	4112,4	629,7	573,7	2214,0	695,0	1,19
2005	4818,6	902,1	708,9	2406,9	800,7	1,09
2006	5354,6	1141,0	841,5	2741,6	630,5	0,98
2007	6700,7	1504,0	1132,6	3303,1	761,0	0,93
2008	8538,9	1927,4	1545,7	4088,2	977,7	0,90
2009	8653,7	1916,6	1412,0	4215,9	1109,2	0,95
2010	9867,1	2188,4	1617,1	5037,0	1024,6	0,90
2011	10349,9	2205,8	1866,7	4985,9	1291,5	0,79
2012	11252,7	2621,9	2057,7	5369,9	1203,2	0,80

* - за даними Державної служби статистики [1]

В першу чергу, необхідно створити законодавчі стимули щодо участі вітчизняних підприємницьких структур у фінансуванні фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Причому за допомогою таких стимулів можливим стане не лише спрямування фінансових потоків в розвиток науки, але і здійснення наукової підтримки стратегічно важливих видів економічної діяльності, що надасть додаткові конкурентні переваги вітчизняним товаровиробникам на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Питома вага інноваційної продукції, створеної і реалізованої вітчизняними товаровиробниками постійно скорочується і відбувається збільшення витрат на придбання нових технологій, техніки і обладнання, які представлені переважно імпортними зразками, що фактично означає прогресуючий відтік фінансового капіталу, спрямований на підтримку іноземних високотехнологічних виробництв.

Таблиця 2

Фінансування інноваційної діяльності в Україні*

Роки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	Загальна сума витрат (млн. грн.)			У тому числі за рахунок коштів			
		Всього	в тому числі		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
			придбання техніки та інших активів (включаючи імпортні)	видатки на наукові дослідження і розробки				
2000	-	1757,1	1074,5	266,2	1399,3	7,7	133,1	217,0
2001	6,8	1971,4	1249,4	171,4	1654,0	55,8	58,5	203,1
2002	7	3013,8	1865,6	270,1	2141,8	45,5	264,1	562,4
2003	5,6	3059,8	1873,7	312,9	2148,4	93,0	130,0	688,4
2004	5,8	4534,6	2717,5	445,3	3501,5	63,4	112,4	857,3
2005	6,5	5751,6	3149,6	612,3	5045,4	28,1	157,9	520,2
2006	6,7	6160,0	3489,2	992,9	5211,4	114,4	176,2	658,0
2007	6,7	10850,9	7471,1	986,5	7999,6	144,8	321,8	2384,7
2008	5,9	11994,2	7664,8	1243,6	7264,0	336,9	115,4	4277,9
2009	4,8	7949,9	4974,7	846,7	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
2010	3,8	8045,5	5051,7	996,4	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	3,8	14333,9	10489,1	1079,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2
2012	3,3	11480,6	8051,8	1196,3	7335,9	224,3	994,8	2925,6

*- за даними Державної служби статистики [2]

В розвинених країнах світу та в більшості країн Східної Європи, навпаки спостерігається динаміка зростання видатків на наукові дослідження і розробки і, відповідно, зростають обсяги і частка виробництва та експорту високотехнологічної продукції (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка експорту високотехнологічної продукції деякими країнами світу (млрд. дол. США)*

Країни	1996	2000	2007	2008	2011	2012	2013
Світ	X	1159,1	1766,9	1841	1890,08	1869,1	1876,3
Китай	15,8	41,7	302,8	340,1	457,1	474,6	512,4
Чеська республіка	1,4	2,2	14,4	17,3	23	23,0	24,6
Польща	0,5	0,8	3,4	5,9	8,6	10,0	11,4
Російська федерація	2,2	3,9	4,1	5,1	5,4	5,7	5,9
Україна	0,4	0,5	1,3	1,6	1,9	1,9	2,0
Великобританія	55,5	70,5	61,1	59,4	68,9	55,2	60,3
Сполучені штати	138,1	197,5	218,1	220,9	145,3	131,2	100,7

*- за даними Світового банку [3,4]

Розвинені країни світу не намагаються охопити фінансування всіх наукових сфер за рахунок бюджетних видатків. Натомість, ті наукові дослідження що становлять певний інтерес для підприємницького сектору отримують необхідне фінансування за рахунок співпраці з комерційними підприємствами, а держава, в свою чергу, створює для цього ефективне регуляторне підґрунтя.

Так, у Великобританії загальна сума фінансових надходжень в бюджет Оксфордського університету становить більше 1 млрд. фунтів-стерлінгів щороку (еквівалент 12 700 млн. грн. в 2012 році), з яких найбільшим джерелом надходжень є добровільні внески (40% від загального обсягу фінансувань - 409 млн. фунтів-стерлінгів) [5]. Для порівняння, в державному бюджеті України на 2013 рік на утримання Національної академії наук передбачено загальну суму видатків в сумі 3,25 млрд. грн. [6], що майже в 4 рази менше за бюджет Оксфордського університету. Завдяки щорічному надлишку фінансувань над поточними витратами, Оксфордському університету та його коледжам вдалось накопичити ендаументні фонди, сумарний розмір яких на кінець 2012 року складає близько 3 млрд. фунтів-стерлінгів.

В Україні основними альтернативними джерелами фінансування наукової діяльності можуть бути замовлення на виконання фундаментальних і прикладних розробок від бізнесу, благодійні внески підприємств для підтримки науково-освітньої діяльності, гранти.

Однак головним напрямком, на нашу думку, має стати розвиток наукоємних виробництв в Україні на засадах здійснення недержавних інвестицій в наукову діяльність.

Вирішальну роль в інституціональному забезпеченні науково-орієнтованого інвестування в Україні відіграє нормативно-правова база, оскільки саме законодавчі норми здатні створити перманентне поле непрямого регулювання напрямками руху фінансового капіталу і здійснення інвестувань. Так, існуюче законодавче супроводження участі підприємств в науковій діяльності не містить чітких позитивних регуляторних важелів. В Україні існує ряд найсуттєвіших пільг для підприємств у вигляді поступового зниження до 2015 року ставок податку на прибуток, податку на додану вартість, створено спеціальні податкові режими для малого бізнесу і сільськогосподарського виробництва, однак важелі підтримки наукової діяльності окремо не передбачені, а лише є певні умови роботи з неприбутковими організаціями.

Основними проблемами, з боку вимог господарського законодавства та дій контролюючих органів, з якими стикаються науковці та їхні недержавні партнери, є:

- обмежена можливість у підприємств (в розмірі 4% від прибутку минулого року) віднесення на витрати, що включаються в розрахунок податку на прибуток, сум перерахованих неприбутковим., в т.ч. науковим і освітнім установам;
- необхідність прирівнювати операції з фінансування наукових досліджень до звичайних господарських операцій з постачання товарів, робіт, послуг та, відповідно, сплачувати всі необхідні податки;
- необхідність сплачувати податкові зобов'язання з операцій безо-

платної передачі будь-яких активів на користь неприбуткових наукових і освітніх установ для здійснення останніми наукових фундаментальних, прикладних досліджень і проведення навчальної діяльності;

- зобов'язання прирівнювати власні позабюджетні грошові надходження які виникають в результаті виконання науково-дослідних робіт на договірних основах, до бюджетних надходжень спеціального фонду неприбуткових державних установ, в тому числі наукових і освітніх. Відповідно, порядок розпорядження такими коштами є не максимально ефектним і оперативно контрольованим самою науковою чи освітньою установою, а таким, що повністю визначається Державним казначейством України. Звідси невчасне фінансування і затримки з оплатою за власні кошти потреб основної діяльності наукових і освітніх установ;

- відсутність перспективних і цілеспрямованих податкових пільг для вітчизняних промислових підприємств, здатних до інноваційно-інвестиційної активності, від співробітництва з науковими і освітніми установами на постійній основі у вигляді замовлення фундаментальних і прикладних досліджень, відкриття грантових програм, підготовки висококваліфікованих кадрів.

Розглянемо деякі особливості економічного регулювання відносин з неприбутковими організаціями, в тому числі, науковими, які передбачені в Податковому кодексі України [7].

З податку на прибуток:

1. Згідно пп.140.1.2. [10] до складу витрат в звітному періоді відносяться витрати (крім тих, що підлягають амортизації), пов'язані з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, на винахідництво і раціоналізацію господарських процесів, проведення дослідно-експериментальних та конструкторських робіт, виготовлення та дослідження моделей і зразків, пов'язаних з основною діяльністю платника податку, витрати з нарахування роялті та придбання нематеріальних активів (крім тих, що підлягають амортизації) для їх використання в господарській діяльності платника податку.

2. Підприємствам дозволяється відносити до витрат звітного періоду суми видатків бюджетним та неприбутковим організаціям в розмірі не більше 4% від суми оподаткованого прибутку попереднього звітного року, а саме:

пп. 138.10.6. інші витрати звичайної діяльності (крім фінансових витрат), не пов'язані безпосередньо з виробництвом та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, зокрема:

а) суми коштів або вартість товарів, виконаних робіт, наданих послуг, добровільно перераховані (передані) протягом звітного року до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування, до неприбуткових організацій, визначених у статті 157 Податкового кодексу України в розмірі, що не перевищує чотирьох відсотків оподаткованого прибутку попереднього звітного року;

Стаття 157 (п.1) застосовується до неприбуткових установ та організацій, зареєстрованих згідно з вимогами законодавства та внесених органами державної податкової служби в устанавленому порядку до Реєстру неприбуткових організацій та установ, які є:

а) органами державної влади України, органами місцевого самоврядування, Національною академією наук України та створеними ними установами або організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;

б) благодійними фондами і благодійними організаціями, створеними у порядку, визначеному законом для провадження благодійної діяльності; громадськими організаціями, створеними з метою надання реабілітаційних, фізкультурно-спортивних для інвалідів (дітей-інвалідів) та соціальних послуг, правової допомоги, провадження екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, просвітньої, освітньої та наукової діяльності, а також творчими спілками та політичними партіями, громадськими організаціями інвалідів, спілками громадських організацій інвалідів та їх місцевими осередками, створеними згідно із відповідним законом; науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами Ш-ГУ рівнів акредитації, внесеними до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави; заповідниками, музеями та музеями-заповідниками;

3. Згідно пп. 170.7.4. Податкового кодексу України, не включається до оподаткованого доходу цільова благодійна допомога, що надається резидентами - юридичними чи фізичними особами у будь-якій сумі (вартості):... д) платнику податку, який проводить наукове дослідження або розробку, для відшкодування вартості обладнання, матеріалів, інших витрат (крім виплат заробітної плати, додаткових благ, інших витрат для особистих потреб) за умови, якщо результати таких досліджень чи розробок оприлюднюються та не можуть бути предметом патентування чи інших обмежень у оприлюдненні чи безоплатному поширенні об'єктів права інтелектуальної (промислової) власності, отриманих у результаті таких досліджень або розробок, а також якщо отримання такої допомоги не буде передумовою для виникнення будь-яких договірних зобов'язань між благодійником або третьою особою та набувачем благодійної допомоги у майбутньому, крім обов'язків з цільового використання такої благодійної допомоги;

З податку на додану вартість

1. Не є об'єктами оподаткування, згідно пп.197.1.22. Податкового кодексу України оплати вартості фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідницько-конструкторських робіт особою, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунка органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів; безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів, крім підакцизних, науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам Ш-ГУ рівнів акредитації, внесеним до Державного реєстру наукових організацій, яким надається підтримка держави.

В той же час операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ або звільнені від сплати такого податку позбавляють контрагента права на податковий кредит, навіть якщо такий податковий кредит був визнаний раніше.

Щодо обслуговування власних коштів неприбуткових організацій, в т.ч. наукових. Суттєвим бар'єром для фінансового забезпечення наукових

досліджень в Україні є поведження з власними коштами наукових установ органів державного казначейства як з бюджетними коштами, із застосуванням всіх вимог щодо напрямків їх використання, саме:

1. пункт. 4, ст. 13, Бюджетного кодексу України [8]:

«Власні надходження бюджетних установ отримуються додатково до коштів загального фонду бюджету і включаються до спеціального фонду бюджету.....»*

2. пункт 1. ст. 43. Бюджетного кодексу України: Казначейське обслуговування бюджетних коштів:

«При виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.»

Для досягнення основних завдань з розвитку наукової діяльності в Україні, пропонується вдосконалення механізмів державної підтримки освоєння альтернативних джерел фінансування, в тому числі грантової роботи (організаційні, податкові, адміністративні заходи, створення внутрішнього попиту на вітчизняну наукову продукцію, зняття бар'єрів для участі науковців в іноземному фінансуванні, розробка пропозицій до діючого законодавства щодо внесення поправок з поліпшення умов фінансування наукових досліджень з позабюджетних джерел).

Головними заходами, що сприятимуть залученню альтернативних джерел фінансування в науковий процес вважаємо:

1. Створення пільгових умов з податку на прибуток для вітчизняних промислових підприємств, що спрямовують свій прибуток на фундаментальні і прикладні наукові дослідження, необхідні для підвищення ефективності провадження їхньої основної діяльності. Існує можливість без втрат для держави реалізувати таку норму шляхом звільнення від податку на прибуток у вітчизняного промислового підприємства, що провадить пріоритетний вид діяльності, тієї частини фінансового результату, що спрямовується на фінансування наукових досліджень, які впроваджуватимуться в його основній діяльності. Бюджетна ефективність такої норми досягається за рахунок податків і зборів, які нараховуються на суму договору з виконання науково-дослідної роботи. За нашими розрахунками загальна величина зборів при виконанні науково-дослідної роботи становитиме близько 21,5%, натомість податок на прибуток складав би 19% (за ставкою 2013 року) від тієї ж суми. Конкретно така норма може бути прописана в підпункті 154.10 Податкового кодексу України.

2. Скасування податкових бар'єрів при передачі коштів, обладнання, програмного забезпечення, патентів, ліцензій та інших матеріальних і нематеріальних активів науковим установам та вищим навчальним закладам для провадження наукових досліджень, а саме відмінити порядок прирівнювання операцій з безоплатної передачі активів науково-освітнім установам до операцій з їхньої реалізації, а також зберігання права на податковий кредит з податку на додану вартість у підприємств, які придбали такі активи і передають безоплатно для проведення наукових досліджень.

Конкретно така норма може бути прописана в підпункті 198.5 Податкового кодексу України.

3. Введення права розпорядження власними коштами бюджетних наукових і освітніх установ, які отримані ними при провадженні наукових досліджень та наданні освітніх і інших дослідницько-інтелектуальних послуг.

Конкретно така норма може бути прописана в пункті 4 статті 13 Бюджетного кодексу України, а саме: «Власні надходження бюджетних установ отримуються додатково до коштів загального та спеціального фондів бюджету і використовуються бюджетною установою для фінансового забезпечення виконання своєї основної діяльності».

Висновки. Заходи щодо активізації фінансового забезпечення наукової діяльності в Україні, розроблені Інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України стали частиною матеріалів для проведення двох парламентських слухань на тему: "Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави" та на тему: «Участь молоді в суспільному житті: економічна активність» (листи Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Верховної Ради України № 04-36/12-1097 від 05.11.2013р. та Державному агентству з питань науки, інновацій та інформатизації України № 34-і від 25.11.2013р.) [9].

Пропоновані заходи, на нашу думку, дозволять:

- залучити додаткові фінансові ресурси в розвиток наукової діяльності і зменшити навантаження на Держбюджет;

- налагодити на перманентній основі співпрацю науки і промисловості, в результаті чого забезпечуватиметься високий науковий рівень національних технологій виробництва та розвиватиметься наука в потрібному для потреб суспільства напрямку;

- створити дієвий регуляторний важіль, що стримуватиме відтік кваліфікованих кадрів та національних капіталів за кордон;

- змінити підхід в державній політиці з підтримки наукової діяльності з дискретно-дотаційного на непряме перманентне державне регулювання процесу співпраці науки і промисловості.

Пропоновані заходи, на нашу думку, сприятимуть створення інституціонального середовища, сприятливого для розширення джерел фінансування наукових розробок та підтримки наукової спільноти.

Література:

1. Наукова та інноваційна діяльність 1990-2012рр. [Електронний ресурс]/ Державна служба статистики України. - Режим доступу:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

2. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування 2010-2012рр. [Електронний ресурс]/ Державна служба статистики України. - Режим доступу:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ibd/iokjf/iokjf_u13.htm

3. High technology-products export at US dollars, current prices. [Електронний ресурс]/ World bank. - Режим доступу:

<http://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.CD/countries/1W-UA->

[US-MD-RU?display=default](#)

4. Organization for economic cooperation and development. Gross domestic expenditure on R-D by sector of performance and source of funds. [Електронний ресурс]/ Статистичний підрозділ oecd . - Режим доступу:

http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=GERD_FUNDS

5. Oxford in figures. [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Oxford University. - Режим доступу:

http://www.ox.ac.uk/about_the_university/facts_and_figures/index.html

6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 5-6, ст.60) [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. - Режим доступу: (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>)

7. Податковий кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112) [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. - Режим доступу: (<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>)

8. Бюджетний кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст.572) [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. - Режим доступу: (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>)

9. Проект рекомендацій до Парламентських слухань на тему: "Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави". [Електронний ресурс]/ Державна служба статистики України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1159-18>

Abstract

Burkinskiy B.V., Layko O.I.

Promotion of financial support for scientific research activities in Ukraine

In the article the author's vision of financial support for research activities in Ukraine is represented and proposed with use of institutional barriers remove aimed on establishment of productive cooperation of research institutions and local enterprises of the real sector of the economy. According to the example of developed countries, we identified the need of creation of favorable legal and institutional support in the form of indirect economic incentives that provide an opportunity for efficient and cost effective operation of research institutions under commercial contracts, grants and competitive subjects that would provide the possibility of free disposal of off-budget funds. Being based on the analysis of regulatory support of research activities on a contractual basis, the main obstacles to the development of the financial sector in Ukraine research were identified and we proposed the measures to eliminate such interference. The author's idea of exemption from income tax for that part of the financial result of domestic enterprises that is streamed to financing of scientific research, has applied significance and can bring economic benefit to the budget.